

Štábní kapitán pěch. Ervín Hausdorf:

Útok na silně opevněné postavení v lese.

(Podle zkušeností ze světové války.)

Každý útok na opevněné postavení chráněné drátěnými překážkami je pro útočníka těžkým úkolem. Obtíže takového útoku se stupňují, jde-li o silně opevněné postavení uvnitř lesa. Ze světové války známe mnoho příkladů bojů o taková postavení.

Ve Vogésách zdokonalovali jak Francouzi, tak i Němci svá postavení tak, že až do konce světové války tam nedošlo k větším změnám fronty. Známé jsou i krvavé místní boje o zalesněné hory, jako Reichsackerkopf, Hartmannsweilerkopf, Molkenrain atd. (1915). Známa je i mistrná obrana Rusů v lesích za Bzurou, Rackou, Pilicou a Nidou roku 1914. Krvavé byly i boje v Argonách. Lesní obranná postavení Rusů za Narevem nebo v lese Chaki východně od Kovna v červenci 1915 byla téměř nedobytná. V Karpatech, u Verdunu a na italské frontě došlo velmi často k útokům na opevněná postavení v lese.

V příští válce dojde zajisté opět k bojům o opevněná postavení v lese, neboť každé opevněné postavení v lese se nedá zdolat útokem vedeným obchvatem mimo les.

Náš předpis P-I-2 pojednává velmi obšírně o boji v lese, neobírá se však zvláště útokem na silně opevněná postavení v lese. Tímto problémem se nezabývá ani německý ani rakouský předpis F. u. G. Je proto nutno zabývat se i tímto druhem útoku alespoň studiemi.

Známy německý vojenský spisovatel plukovník Balck v knize „Die Entwicklung der Taktik im Weltkrieg“ došel k závěru, že dobýt silně opevněného postavení v lese bylo možno jen po důkladné dlouho trávající dělostřelecké přípravě (nejlépe minomety) a po překvapení obránce.

Proto musilo být východiště útoku umístěno na takovou vzdálenost od nepřátelského obranného postavení, aby účinky vlastních min anebo granátů neohrožovaly pěchotu. Pěchota musila při přeložení vlastní přípravné palby okamžitě vyrazit ke zteči na první nepřátelské zákopy, aby se obránci nemohli vzpamatovat a včas zaujmout svá bojová stanoviště. Nepatrné opoždění při vyražení bylo zpravidla příčinou neúspěchu neb aspoň neobyčejně vysokých ztrát.

Další podmínkou je, aby každý velitel čety a velitelé družstev útočného sledu byli dokonale obeznámeni s úkolem své jednotky za útoku. Velitelé musili být co možná poučeni na místě na dosah viditelnosti o průběhu opevněného postavení podle leteckých snímků nebo náčrtů. I velitelé úderných skupin měli dostat náčrtý. Útoky byly někdy i nacvičeny v podobném terénu.

První sled roty byl složen z úderných skupin. Ty měly lehký výstroj a speciální výzbroj (nůžky na drát, lopaty, sekery a p.). Často bylo nutno přidělit jim i zákopníky. Za údernými skupinami postupovaly obsluhy plamenometů. Za prvním sledem postupoval na vzdálenost 50 m druhý sled pěchoty, za tímto sledem velitel roty a přidělené těžké kulomety. Za druhým sledem postupoval na vzdálenost 50—100 m třetí sled, záloha velitele roty.

Útočník musil se řídit podle přesně smlouveného plánu dělové palby.

Úderné skupiny neměly se starat o styk se sousedem, nýbrž proniknout až k cíli. Cílem byl při menší hloubce lesa druhý jeho okraj.

Pro organisování velení bylo nutno určit postupné cíle.

Hodina útoku musila být zvolena tak, aby se útočník po dobytí opevněného postavení mohl zařídit k obraně ještě před soumrakem, aby však obránci za dne již nezbylo času k provedení větší odvetné akce.

O průběhu útoku podniknutého podle těchto zásad píše plukovník Balck: Prvního pásma bylo zpravidla dobyt bez velkých obtíží využitím překvapení. Hlouběji v lese však narazil útočník na utajené dosud odpory (sruby) dalších pásem. Z druhého pásma vedli zejména Francouzi energické protiútoky. Dobytí druhého a dalších pásem bylo zpravidla možné teprve po zasazení záloh a po užití plamenometů. Tyto protiútoky byly pro útočníka velmi nebezpečné (desorientace, uvolnění svazků, obtíže velení, velké ztráty).

Hlavní zbraní při útoku na postavení v lese byl ruční granát (srovnej P-I-2 čl. 363, poslední věta 2. odst. Pozn. red.).

Rakouský předpis F. u. G. se nezabývá zvláště útokem na silně opevněné postavení v lese a říká mimo jiné: „Útok na nepřítele v postavení v lese musí být podniknut teprve po důkladné přípravě a podle zásad všeobecně platných pro útok za normálních podmínek.“

Ani německý předpis Truppenführung, I. Teil, se neobírá v stati „Waldgefecht“ útokem na silně opevněné postavení v lese. Ač se tato stať zhruba shoduje co do obsahu se statí „Boj v lese“ v P-I-2, nalezneme přece několik odlišných nebo v našem předpise neuvedených zásad a poznámek o útoku v lese. Tak uvádí článek 561 „Der Kampf im Walde“ jako hlavní zbraně při útoku v lese těžký a lehký kulomet, pušku a bodák, ruční granát a plamenomet. Při útoku v lese se uplatňuje plamenomet jako velmi účinná zbraň, protože se kouř dlouho drží a působí deprimujícím dojmem na obránce.

Útočící pěchotě musí být přidělena jednotlivá děla nebo dělové čtyry jako doprovodné. Pro rychlé spojení doporučuje předpis i hlásné psy. Čl. 563 ukládá, aby se při útoku na lesy menší hloubky proniklo až na druhý okraj. Článek 566 požaduje samostatné jednání všech nižších velitelů, ba i jednotlivců a zdůrazňuje význam osobní statečnosti při boji zblízka. Při střetnutí se má útočit ručním granátem a bodákem. Náš předpis P-I-2 se zmiňuje v čl. 368 stručně o útoku na postavení chráněné drátěnými překážkami a praví v posledním odstavci: „Je-li postavení nepřítele chráněno překážkami, připraví zákopnické a ženijní hlídky průchody. Dělostřelectvo bude jen zřídka kdy s to, aby je provedlo.“

Pokud lze čerpat o útoku na opevněné postavení v lese z válečných dějin, uvádím dva příklady.

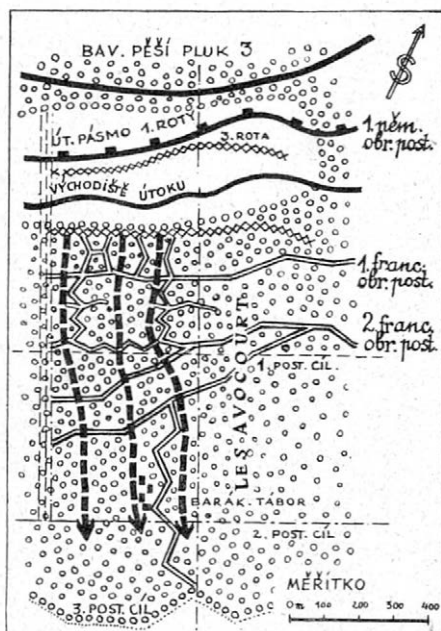
Bojiště francouzské:

3. března 1916 vystřídala 11. bavorská divise v lese Avocourt u Verdunu jinou divisi. Jejím úkolem bylo zmocnit se lesa, který byl listnatý a měl silný podrost. Francouzi měli v lese silně opevněné postavení. Průběh pásma hlavního odporu, které bylo chráněno drátěnými překážkami, byl Němcům dosti znám z leteckého průzkumu. Útok divise byl proveden dne 20. III. 1916 po důkladné přípravě dvěma pluky v útočném sledu.

Dělostřelecká příprava, ke které bylo použito jen minometů, trvala 8 (osm) hodin.

Hodina útoku byla stanovena na 16. hodinu. Jako cíl útoku divise byl označen jižní okraj lesa Avocourt.

Třetí bavorský pěší pluk měl dva prapory, a to I/3 a II/3 v útočném sledu. I./3. prapor (západní) měl dvě rotu v prvním sledu, a to 1./3. rotu západně a 3./3. rotu východně. (Viz obr. 1.) Dále si budeme všimnout jen



Obr. 1.

se pohyboval s velitelským rojem za středním údernickým skupením. V druhém sledu 2. četa se vzdáleností 50 kroků za prvním sledem; v třetím sledu 3. četa se vzdáleností 50 kroků za druhým sledem.

Směr útoku mělo západní údernické skupení podél průseku (obr. 1). Pásmo roty bylo 400 m. Jako první postupný cíl bylo určeno druhé nepřátelské obranné postavení. První postavení mělo být překročeno a čištěno záložní rotou. Druhým postupným cílem byl barákový tábor, třetím jižní okraj lesa.

V den útoku umístil velitel rotu ještě za noci první sled ve východišti útoku v granátových jamách před vlastním prvním zákopem, kde zůstal po celou dobu přípravné palby. Poněvadž východiště bylo blízko prvního nepřátelského zákopu, zůstala rota ušetřena ztrát způsobených nepřátelskou dělovou palbou. Z východiště útoku vyrazila rota na znamení velitele několik vteřin před 16. hodinou. Rychle proběhla malou vzdáleností a vzala první nepřátelskou linii bez boje s využitím obránceva překvapení. Přikročila ihned k útoku na druhé postavení, vzdálené asi 400 m. Tento úkol nebyl snadný. Obránce zahájil palbu kulometem na druhé údernické skupení. Velitel skupení padl a velký plamenomet se stal neupotřebitelným. Nastaly i jiné citelné ztráty, avšak ostatní dvě údernická skupení obcházela kulomet a zničila jej ručními granáty. Útok pokračoval a ještě před úplným dobytím druhého postavení padli

činnosti 1./3. rotu. Velitelem této rotu byl zkušený aktivní důstojník. Velitelé čet a většina mužstva měli delší válečné zkušenosti. Velitel rotu věnoval všem svůj čas přípravě útoku. Denně pozoroval mnoho hodin ze sapy před vlastním prvním zákopem nebo se plížil v noci k prvnímu francouzskému zákopu a zůstal tam do příští noci. Tak získal dobrý přehled o všech podrobnostech prvního nepřátelského obranného postavení. Tohoto průzkumu a pozorování se postupně účastnili i velitelé čet a velitelé hlídek (Sturmpatrouillen). Velitel rotu je poučil v terénu, pokud to viditelnost dovoľila, podrobně o situaci a o jejich úkolech.

Pro útok zvolil tuto sestavu:

V prvním sledu tři údernická skupení (Sturmtrupp), kterým veleli důstojníci nebo rotmistři. Každé skupení mělo malý plamenomet a několik nůžek na drát. Střední skupení mělo velký plamenomet. Celková hodnota prvního sledu byla 1 četa a 3 hlídky plamenometů. Velitel rotu

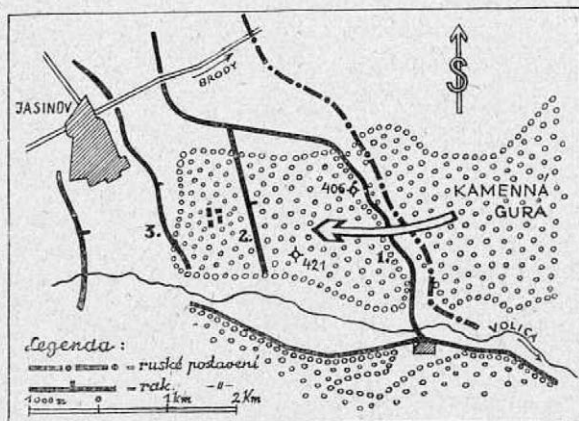
velitelé obou křidelních údernických skupení. Zbylé dva plamenomety byly rovněž zničeny. V tomto kritickém okamžiku organizoval velitel roty znovu velení a přidělil skupením nové úkoly. Několik úkrytů (srubů), jejichž osádka kladla houževnatý odpor, bylo zdoláno ručními granáty. Spojka velitele roty spěchala k veliteli I./3. praporu s hlášením: „1. postupného cíle dosaženo. Silný odpor nepřítele zlomen. Útočím na barákový tábor.“

Rota útočila po rychlé organizaci velení ihned na další postupný cíl. Barákový tábor byl rotou obklopen a ústupová cesta (spojovací zákop k jihu) byla uzavřena. Postup se děl za naprostého ticha. Osádka barákového tábora, kde byl i velitel nepřátelské brigády, byla zajata. Rota pokračovala pak v útoku na poslední cíl. V 17.30 hod., již za soumraku, dosáhla jižního okraje lesa Avocourt. Tam zjistil velitel, že útok sousední 3./3. roty nedosáhl ještě jižního okraje, proto seskupil rotu takto: 2. četou obsadil okraj lesa, 3. četou uskupil stupňovitě do leva k zajištění levého (východního) boku a první četou, která utrpěla značné ztráty, umístil za středem.

Hlásil veliteli praporu dosažení třetího postupného cíle. Brzo potom dosáhla i 3. rota jižního okraje lesa.

Útok Rusů na obranné postavení Rakušanů v lese východně od Jasinówa.

Na podzim 1915 byli Rusové a Rakušané po několik měsíců v postaveních v lese východně a jihovýchodně od Jasinówa. Rakušané měli



Obr. 2.

velmi dobře vybudované postavení na okraji lesa, které bylo chráněno širokým pásem drátěných překážek a mělo mnoho betonových krytů.

Ruské postavení bylo opevněno podobně.

O obranné situaci Rakušanů v lese nebylo přesných zpráv. Byl tam hustý a jehličnatý les. Vědělo se však, že v lese a západně od něho je ještě několik dalších postavení. Poloha 2. postavení v lese nebyla přesně známa.

Jižně od potoka Volica byla obranná příčka na okraji lesa. Bojová činnost posledních neděl byla nepatrná. Ruské velení pojalo úmysl zmocnit se lesa položeného západně od „Kamenné gury“ a hlubokého 2 až

2½ km. Útok na něj byl pečlivě připravován. Byla k němu určena čerstvá vojska a umístěna v lesním komplexu „Kamenná gura“. Tam vojska tábořila a byla cvičena pro útok v lese. Útok byl nařízen na 30. IX. 1915. Hodina útoku byla stanovena na 13.20 hod. Přípravná palba měla být střílena výhradně z houfnic a měla trvat 4½ hod. Jako cíl útoku byl určen západní okraj lesa. Východištěm útoku měl být vlastní první zákop. Pro útok bylo určeno šest pěších praporů.

Provedení útoku: Pěchota vyrazila krátce před vypálením posledních ran vlastní přípravné palby na první postavení na okraji lesa. Obránce byl z větší části ještě v svých úkrytech, když se první sled zmocnil prvních rakouských zákopů. Postupoval po krátkém uspořádání ihned dále. Osádka několika rakouských úkrytů se bránila zoufale, nemohla však zabránit, aby první postavení nepadlo. Dobyť prvního postavení trvalo jen malou chvíli. Postup na další postavení se dál po uspořádání sestavy a za naprostého ticha. Útočící pěchota narazila náhle na dobře vybudované a do posledního okamžiku utajené další (2.) postavení ve středu lesa. Obránci kladli houževnatý odpor a podnikli i několik menších protiútoků. Ty byly sice vedeny nedostačujícími jednotkami, byly však pro útočníka, který zde utrpěl značné ztráty, velmi nebezpečné. Útok tam trval mnohem déle než na 1. postavení. Po dobytí 2. postavení byl zahájen další postup. Za 2. postavením narazili Rusové na rozsáhlé městečko pečlivě vystavěných a čistě udržovaných baráků pro velitelství, mužstvo, koně, skladiště atd. Útok na třetí postavení se nezdařil a útočící pěchota se zařídila k obraně (částečně na konečném cíli).

1. X. 1915 podnikly německé zálohy útok jednak čelně z třetího postavení, jednak bočně z příčky jižně od potoka Volica. Neustálým obchvacováním jižního křídla Rusů zmocnili se Němci opět celého lesa.

Za několik dní se chtěli Rusové nočním (!) útokem zmocnit prvního obranného postavení. Ale jejich útok se nezdařil.

Major gšt. Ladislav Marčal:

Zásobování municí u pěchoty.

(Dokončení.)

Vidíme tedy, že zásoba střeliva u pušek 2 × po 400 m a u lehkých kulometů 2 × po 600 m stačí přibližně na dva praporní cíle, jestliže máme možnost zahájit palbu teprve na tyto vzdálenosti (předpokládá dostatečnou podporu těžkých kulometů a dělostřelectva). Při tom tato konstanta bude mít větší nebo menší úchyly podle odporů, na něž se útočí (jak dlouho se nepřítel připravoval k obraně, jaké výhody mu skýtá terén, s jakou účinností působí nepřátelské dělostřelectvo na náš postup a p.). Čím silnější jsou odpory, tím více se zvyšuje spotřeba střeliva počtem zbraní v 1. sledu, abychom dosáhli plnosti palby do šířky i do hloubky. Se zvýšeným počtem zbraní dostaneme již automaticky zvětšenou potřebu střeliva.

Jiná je otázka, jak si počínat v případě, kdy praporní cíl bude z různých příčin vzdálenější než 800 anebo 1200 m a kdy bude obtížné provést zásobování municí v přehledném terénu. V tom případě si odhadne ve-